

Aan de gemeenteraad van Dinkelland

Zaaknummer
1262098

Bijlagen
1

Onderwerp
Datum collegevergadering: 25 februari 2025, Raadsbrief 2025 nr. 15

Verzenddatum
26 februari 2025

Geachte raads- en commissieleden,

Waarover gaat deze brief?

In onze collegevergadering hebben wij gesproken over de schriftelijke vragen die gesteld zijn door de fractie van de VVD, met betrekking tot de optie voor een doorstroomblocatie voor statushouders.

Ons besluit

In onze vergadering hebben we besloten de schriftelijke vragen middels deze raadsbrief te beantwoorden.

Toelichting

Omdat de brief van de fractie van de fractie van VVD een uitgebreide inleiding heeft is deze als bijlage toegevoegd aan deze raadsbrief. Hieronder vindt u de beantwoording van de gestelde vragen. We starten eerst met een stuk context.

Context

De wettelijke plicht tot het huisvesten van asielzoekers op grond van de spreidingswet geldt nog steeds. De raad heeft eerder op de "pauzeknop" gedrukt, waardoor pas activiteiten kunnen worden ontplooid op het moment dat de Raad daartoe beslist. Het realiseren van een grote doorstroomblocatie voor statushouders met de bedoeling om de AZC opvang te ontlasten biedt op voorhand geen oplossing voor het los komen van de wettelijke taakstelling. Oftewel de plicht om 153 asielzoekers op te vangen blijft ook dan bestaan.

De door de minister in het vooruitzicht gestelde gelden (€ 30.000 per gehuisveste statushouder) kunnen wel mogelijkheden bieden. Zo kan de realisatie van een wijk met (semi)permanente woningen worden vereenvoudigd, omdat met deze gelden de onrendabele toppen zoveel mogelijk weg kunnen worden gehaald, waardoor een snelle realisatie door woningcorporatie(s) mogelijk wordt. Uiteraard zal een belangrijk deel van de woningen dan ook daadwerkelijk ten goede moeten komen aan statushouders. Echter, de woningen kunnen deels ook worden ingezet voor reguliere woningzoekenden en overige aandachtsgroepen. Deze actie kan snel worden opgezet.

De achterstand in de huisvesting van statushouders kan daarmee in theorie snel worden ingelost. Bij voldoende aantallen kan de taakstelling voor langere tijd worden ingelost. Zoals hiervoor al aangegeven blijft in dit scenario de wettelijke taakstelling voor een AZC onveranderd aan de orde. Uiteraard zullen we voor dit scenario een sluitende business case moeten opstellen, waarin zekerheid op het te verkrijgen bedrag van € 30.000 een essentieel onderdeel is.

Vraag 1

In hoeverre is het College bereid om met betrekking tot bovenstaande ideeën met het COA mogelijkheden te verkennen en afspraken te maken?

Antwoord 1

Het college stond en staat in beginsel positief tegenover de gedachte om (versneld) extra statushouders te huisvesten. Over de mogelijkheden om daaraan een bijdrage te leveren via de realisatie van een doorstroomlocatie hebben wij ons al eerder uitgebreid geïnformeerd. Met enige regelmaat hebben we contact met de vastgoedregisseurs van het COA. Onder een doorstroomlocatie voor grootschalige opvang ligt voor Dinkelland geen sluitende businesscase.

Dit heeft te maken met de nadere eisen die het COA aan (de financiering van) een doorstroomlocatie stelt:

- Het maximaal te realiseren aantal plaatsen is 45% van de jaartaakstelling: voor Dinkelland gaat het dan om 45% van circa 50-60 te huisvesten statushouders = 22 tot 27 plaatsen!
- Eventuele transitiekosten worden (tenminste grotendeels) door het rijk vergoed. Dit is van belang als van een bestaand gebouw een doorstroomlocatie kan worden gemaakt.
- De gemeente ontvangt een jaar lang een vast bedrag per dag per statushouder (€ 60). Dit bedrag (vergelijkbaar met de vergoeding bij de huisvesting van Oekraïners) is niet vrij besteedbaar, maar bedoeld voor huur of afschrijving, exploitatiekosten en onderhoud, wifi, inventaris, schoonmaak, beveiliging, locatiebegeleider, projectorganisatie en additionele locatiegebonden begeleiding.
- De te vragen huur moet lager zijn dan liberalisatiegrens. De huur moet namelijk betaalbaar zijn voor de statushouder.
- De maximale verblijfsduur voor een statushouder bedraagt 12 maanden, vanaf dat moment vindt er geen vergoeding meer plaats.
- De doorstroomlocatie moet minimaal gebruikt worden tot één volledige populatie is doorgestroomd, en mag maximaal drie jaar open worden gehouden.
- Er kan voor gekozen worden om na drie jaar de locatie als permanente woonbestemming in te zetten.
- Elke geplaatste bewoners geldt per direct als gehuisveste statushouder.
- De inburgering moeten binnen 10 weken gestart worden.

Naar aanleiding van gesprekken met het COA en rekening houdend met de benodigde inhaalslag op achterstanden in de huisvesting van statushouders, hebben we tot nu moeten concluderen dat de realisatie van een doorstroomlocatie alleen een bijdrage kan leveren, als ook het doorplaatsen naar reguliere woningen binnen een jaar kan worden gegarandeerd. Na de in het in de derde bullit genoemde jaar komen de kosten namelijk grotendeels bij de gemeente terecht. De te hanteren exploitatietermijn van drie jaar en de lage huur maken de businesscase bovendien kwetsbaar (hoge onrendabel toppen en risico's voor het vervolg van de gebouwen). De gemeente heeft hierin al eerder de mogelijkheden voor een langere periode voorgesteld, deze optie is echter afgewezen.

De brief van de minister van Asiel en Migratie van 14 februari jongstleden brengt daar op voorhand geen verandering in. De belangrijkste wijzigingen zijn:

- er is geen toets op vervolghuisvesting meer, omdat het voor het Rijk duidelijk is geworden dat veel gemeenten die doorstroom binnen een jaar niet kunnen borgen. Materieel is dit voor de gemeente overigens geen wijziging.
- de huisvesting in de doorstroomlocaties is volgens de minister bij voorkeur onzelfstandig. Dat is wel nieuw, maar vooral geschikt voor gemeenten waar ook op lange termijn vraag is naar onzelfstandige woonruimte. In Dinkelland lijkt die vraag beperkt, en levert het toevoegen van onzelfstandige woonruimte geen bijdrage aan de volkshuisvesting voor de lange termijn.

Vraag 2

Hoe is het College van plan om de mogelijk te ontvangen €30.000 per statushouder (en €38.000 per jaar per statushouder in hotels en €60 per dag per statushouder in een doorstroomlocatie) te besteden met betrekking tot de huisvesting van statushouders?

Antwoord 2

De besteding van deze eventueel beschikbare middelen zou vooral zin hebben als hierdoor de realisatie van woonruimte in de sociale huursector kan worden versneld. Bijvoorbeeld door de mogelijke € 30.000 per gehuisveste statushouder tenminste deels te kunnen gebruiken voor het beter financieerbaar maken, en de onrendabele top in de exploitatie van sociale huurwoningen te verminderen. Overigens geldt dat ook voor de mogelijke ophoging van de stimuleringsregeling voor transformatiewoningen naar € 14.000, door die hierbij te betrekken.

Het realiseren van een doorstroomlocatie komt met gebruikmaking van de bovengenoemde middelen dan mogelijk dichterbij. Zolang de doorstroomlocatie niet groter mag zijn dan 45% van de jaartaakstelling,, heeft daarbij echter alleen de mogelijke tijdwinst bij het vinden van een bestaand gebouw waarde. We onderzoeken de mogelijkheden daartoe al langer, de mogelijkheden zijn hierin in Dinkelland beperkt. Het belangrijkste knelpunt in het vraagstuk blijft dat er geen reëel perspectief is dat dat binnen het genoemde

jaar een doorstroming van de statushouders naar huisvesting in de gemeente gegarandeerd kan worden, waardoor het financieel risico bij de gemeente komt. De genoemde gesprekken met het COA zijn daarom tot nu toe zonder resultaat gebleven. Zonder substantiële wijziging in de hierboven genoemde kaders en randvoorwaarden is het verder onderzoeken van de benutting van doorstroomlocaties tamelijk zinloos.

En tenslotte, de € 38.000 voor huisvesting van statushouders in hotels lijkt aantrekkelijk, maar het onttrekken van hotelaccommodatie heeft een negatief effect op het toeristisch product van Dinkelland en levert geen substantiele bijdrage aan de huisvestingsproblematiek. Het huisvesten in hotels heeft wat ons betreft niet de voorkeur.

Vraag 3

In hoeverre is het College bereid om de mogelijkheid van een doorstroomlocatie te onderzoeken en te realiseren met behulp van deze financiële middelen?

Antwoord 3

Zie het antwoord bij vraag 2.

Vraag 4

Welke stappen worden er momenteel ondernomen om te voldoen aan de taakstelling, en hoe kan de doorstroomlocatie hierin een rol spelen?

Antwoord 4

Zie antwoorden op vraag 1 en 2. In het aan de provincie Overijssel aangeboden plan van aanpak “versneld huisvesten van statushouders” wordt de doorstroomlocatie als optie genoemd.

Vraag 5

Hoe zal het College de samenwerking met de provincie Overijssel vormgeven om ervoor te zorgen dat we niet langer onder verscherpt toezicht staan? Zou een doorstroomlocatie voor statushouders hieraan bijdragen?

Antwoord 5

Zie antwoorden op vraag 1 en 2. In het aan de provincie Overijssel aangeboden plan van aanpak “versneld huisvesten van statushouders” wordt de doorstroomlocatie wel als optie genoemd.

Vraag 6

In hoeverre is het College bereid om meer statushouders te huisvesten dan de wettelijke taakstelling voorschrijft, om zo bij te dragen om de druk op de AZC's te verminderen?

Antwoord 6

Zeer bereid. Het is daarbij uiteraard van belang om op te merken dat die statushouders vanaf dat moment inwoners van Dinkelland worden en blijven.

Vraag 7

Welke voorzieningen (zoals o.a. onderwijs, zorg en werk) zijn er voor statushouders beschikbaar in de gemeente Dinkelland? Welke maatregelen heeft het College inmiddels ondernomen in de communicatie/samenwerking met o.a. scholen, huisartsen en ondernemers?

Antwoord 7

Voor de in Dinkeloord aanwezige, aan Dinkelland gekoppelde statushouders zijn alle bestaande beleidslijnen in de inburgering en maatschappelijke begeleiding geactiveerd als het gaat over opleiding & onderwijs, het vinden van werk en gezondheidszorg.

Vraag 8

Hoeveel financiële middelen zijn er in totaal beschikbaar vanuit het Rijk als uitgegaan wordt van een doorstroomlocatie van 150 tot 200 statushouders? In hoeverre zijn de financiële middelen die we voor de opvang van Oekraïners (€1,2 mln uit 2023 en €0,7 mln uit 2024).

Antwoord 8

Deze berekening kent meer variabelen en is eerder uitgewerkt toen dit is voorgesteld aan het COA. Deze is te actualiseren, maar vraagt meer tijd en detaillering. Hierbij is het goed om op te merken dat de (financiële) risico's zoals geschetst bij de beantwoording van vraag 1 en 2 nagenoeg lineair meegroeien met de opvang van een groter aantal dan de 45% van de jaartaakstelling (mogelijk € 60 per dag per statushouder voor rekening van de gemeente na een jaar).

Waarom deze raadsbrief?

Op basis van artikel 35 van het Reglement van Orde kan een raadslid schriftelijke vragen stellen aan het college. Schriftelijke vragen worden door het college beantwoord middels een raadsbrief. Wij stellen u voor deze raadsbrief voor kennisgeving aan te nemen.

Heeft u nog vragen?

Neem dan contact op met de raadsgriffier. Deze zal uw vragen aan ons college kenbaar maken.

Hoogachtend,

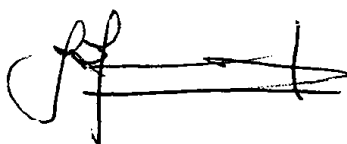
Burgemeester en wethouders van Dinkelland,

de secretaris

A handwritten signature in black ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke at the end.

Drs. C.H.A.A. Luttikhuis

de burgemeester

A handwritten signature in black ink, featuring a large 'J' and 'G' followed by a horizontal line and a vertical stroke.

J.G.J. Joosten